

ارزیابی اقتصادی سدهای خارج از بستر اصلی رودخانه مطالعه موردی سد ارسباران

احمد اکبری مقدم قیه باشی ، دانشجوی کارشناسی ارشد زمین شناسی مهندسی ، دانشگاه آزاد اسلامی - اهر ،
a-akbari@iau-ahar.ac.ir
فیروز رضی زاده ، استاد پار گروه زمین شناسی دانشگاه آزاد اسلامی - اهر ،
fbrazyzadeh@yahoo.com
یوسف ستارز قدیم ، استاد پار گروه زمین شناسی دانشگاه آزاد اسلامی - اهر ،
Sattarzaeh2001@yahoo.com

چکیده :

در دو دهه گذشته سدهای متعددی در ساختگاه های خارج از بستر اصلی رودخانه طراحی و ساخته شده اند. ساخت ساختگاه های سد خارج از بستر اصلی رودخانه به دلایل تنوع ارزیابی اقتصادی مورد توجه طراحان سد قرار گرفته است. براساس ارزیابی های اقتصادی مشخص شده است که الزامی به احداث سد بر روی تنه اصلی رودخانه نبوده و در برخی موارد لازم است که آب رودخانه به حوزه های مجاور منتقل گردیده و در آنجا کنترل گردد. که امکان کاهش هزینه ریسک های ناشی از خطرات سیلاب در حین ساخت، کاهش هزینه های سیستم انحراف آب دوره ساخت و در نتیجه کاهش قابل توجهی در زمان ساخت را می توان از اهم امتیازات این سدها به حساب آورد. علاوه بر موارد مذکور کاهش هزینه های خسارات مخزن، مسائل اجتماعی و زیست محیطی به همراه نسبت بالای سود به هزینه از دیگر دلایل طراحی اینگونه سدهاست. سد خاکی ارسباران یکی از این قبیل سدهاست که با توجه انتخاب ساختگاه مناسب از نقطه نظر ژئو تکنیکی، هیدرولوژی، هیدرولیک و... از توجیه اقتصادی بالای برخوردار است.

کلید واژه ها: سد خارج از بستر اصلی رودخانه، سد خاکی ارسباران، ارزیابی اقتصادی

Abstract:

By last decade numerous dams have been desined and constructed in stractures outside of main seed bed of river. The structures dam outside of seed bed river Favoured by the designers of dam because of economic evaluation divercity. According to economic evaluation it is proved that constraction of domon main body of river isn't mandatory, and in some cases water of river must transport to adjacent areas and be checked there. All of the advantges of these dams includ diminution costs pertaining to hazards deriving Frome perils of Flood over construction , diminution costs of diversion mechanism regard to water during construction and consequently considerable diminution on duration of constraction . apart Frame above cases diminution costs of stack casalty , social and environ mental problems accompany to large ratio of profit to cost are the other causes of designing these dams.

Keywords: Out Azbstrasly River dam, earth dam Arasbaran, economic evaluation

مقدمه :

در مطالعات اولیه برای احداث یک سد اولین گزینه ای که به ذهن می رسد احداث یک سد بر روی رودخانه است. درست است که این امر از بدیهیات سدسازی تلقی می شود اما ارزیابی اقتصادی یک پروژه سدسازی این سوال را به ذهن متبادر می کند که آیا لازم است همواره سد را بر روی تنه اصلی رودخانه احداث کرد یا اینکه می توان آب رودخانه به حوزه های مجاور منتقل کرد و سد را در آنجا احداث نمود؟

بر اساس ارزیابی های فنی و مهندسی مشخص شده است که الزامی به احداث سد بر روی تنه اصلی رودخانه نبوده و در برخی موارد لازم است که آب رودخانه به حوزه های مجاور منتقل گردیده و